

Sygn. akt VU 662/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Mariola Mastalerz

Protokolant st. sekr. sądowy Ilona Królikiewicz

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

sprawy z wniosku **B. K.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł.P.Terenowa w T.**

o wypłatę części uzupełniającej emerytury rolniczej

na skutek odwołania B. K.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł.P.Terenowa w T.z dnia 25 maja 2012r.
sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje B. K. prawo do wypłaty w 100% części uzupełniającej emerytury rolniczej.

Sygn. akt VU 662/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 maja 2012 roku wydanej z upoważnienia Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł.P.Terenowa w T. odmówiono B. K.prawa do wypłaty części uzupełniającej emerytury. Uzasadnieniu wskazano, że B. K.jest posiadaczem gruntów o powierzchni 3,76 ha, natomiast jej mąż W. K.jest współwłaścicielem gruntów w 1/3 o powierzchni 5,42. umową dzierżawy wnioskodawczyni wydzierżawiła posiadane grunty a jej mąż swój udział we współwłasności. W ocenie organu rentowego wydzierżawienie całego gospodarstwa rolnego, stanowi podstawę do uznania, że nastąpiło zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej.

Decyzją zamienną z dnia 25 maja 2012 roku wydanej z upoważnienia Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł.P.Terenowa w T.odmówiono B. K.prawa do wypłaty części uzupełniającej emerytury. Uzasadnieniu wskazano, że mąż wnioskodawczyni jest współwłaścicielem gruntów rolnych w 1/3 części o powierzchni 2,05 ha i umową dzierżawy z dnia 18 kwietnia 2012 roku wydzierżawił swój udział we współwłasności. Według organu rentowego wydzierżawienie udziału męża W.i jego brata M.brata H. K.stanowiłoby podstawę do uznania, że nastąpiło zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej.

W odwołaniu od powyższych decyzji skarżąca B. K. wniosła o ich zmianę. Wskazała, iż skoro wydzierżawiła posiadane gospodarstwo rolne i jej małżonek wydzierżawił swój udział we współwłasności gospodarstwa odziedziczonego po swoich rodzicach oznacza to, że oboje zaprzestali prowadzenia działalności rolniczej.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Na mocy decyzji KRUS Oddział w T.z dnia 13 lutego 2012 roku B. K.uzyskała od dnia 1 lutego 2012 r. prawo do emerytury rolniczej. Część uzupełniająca przyznanego świadczenia została zawieszona w 100% na mocy art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z powodu prowadzenia działalności rolniczej.

(dowód : decyzja – k. 33 akt KRUS)

Wnioskodawczyni jest posiadaczem gospodarstwa rolnego o powierzchni 3,76 ha położonego w miejscowości S.składającego się z działek oznaczonych w ewidencji gruntów numerami (...). Gospodarstwo to w dniu 4 kwietnia 2012 roku wnioskodawczyni B. K.wydzierżawiła A. K.na okres 10 lat. Umowa została złożona w KRUS w dniu 25 kwietnia 2012 r. Obecnie te nieruchomości rolne zostały wydzierżawione A. T..

(dowód: wniosek o emeryturę k. 16-17 akt KRUS, umowa dzierżawy – k. 39-40 akt KRUS, oświadczenie wnioskodawczyni nagranie 00:01:01 koperta k. 37)

Mąż wnioskodawczyni – W. K. razem z braćmi tj. M. K. i H. K. byli współwłaścicielami (po 1/3 każdy) nieruchomości rolnej położonej w miejscowości Z., gmina G., składającej się z działek oznaczonym numerami (...) o łącznej powierzchni 6,3200 ha, nabytej w drodze spadkobrania po rodzicach.

(dowód: akt notarialny z dn. 23.11.2011 r. k. 45-49 akt KRUS)

W dniu 20 września 2005 roku bracia M., W. i H. K. z powyższej nieruchomości zbyli działki gruntu o łącznej powierzchni 1,2300 ha a w dniu 23 listopada 2011 roku zbyli działki o łącznej powierzchni 3,3700 ha.

(dowód: akt notarialny z dn. 23.11.2011 r. k. 45-49 akt KRUS)

W dniu 18 kwietnia 2012 roku W. K. swój udział 1/3 we współwłasności nieruchomości rolnej położonej w miejscowości Z., składającej się z działek oznaczonym numerami (...) (o powierzchni 1,72 ha) i położonej w miejscowości C. składającej się z działek oznaczonym numerami (...) (o powierzchni 0,33 ha) o łącznej powierzchni 2,05 ha wydzierżawił na okres 10 lat swojemu bratu H. K.. Umowa dotyczyła wszystkich gruntów rolnych jakie posiadał W. K.. Umowa została złożona w KRUS w dniu 25 kwietnia 2012 roku.

(dowód: umowa dzierżawy z dnia 18.04.2012 r. k. 41-42 akt KRUS)

Decyzją z dnia 9 maja 2012 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił B. K. prawa do podjęcia wypłaty części uzupełniającej emerytury z powodu wydzierżawienia przez W. K. jedynie udziału we współwłasności. Organ rentowy wskazał, że wydzierżawienie całego gospodarstwa rolnego stanowi podstawę do uznania, że nastąpiło zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej.

(dowód: decyzja z dnia 9.05.2012 r. k. 44 akt KRUS)

W dniu 17 maja 2012 roku wnioskodawczyni złożyła do KRUS odpis aktu notarialnego z dnia 23 listopada 2011 roku.

(dowód: akt notarialny k. 45-49 akt KRUS)

Kolejną zaskarżoną decyzją z dnia 25 maja 2012 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ponownie odmówił B. K. prawa do podjęcia wypłaty części uzupełniającej emerytury, wskazując w uzasadnieniu, że wydzierżawienie udziału męża W. i jego brata M. bratu H. K. stanowiłoby podstawę do uznania, że nastąpiło zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej zgodnie z ww. przepisem.

(dowód: decyzja z dnia 25.05.2012 r. k. 50 akt KRUS)

Nieruchomości rolne obejmująca obszar 2,05 ha to głównie nieużytki, łąka i częściowo las oraz stare zabudowania po rodzicach W. K., w których nikt nie mieszka. Znajduje się ona w odległości około 8 km od miejsca zamieszkania wnioskodawczyni. Nieruchomość tą do 2008-2009 roku użytkowała wnioskodawczyni wraz mężem, bowiem bracia męża wnioskodawczyni mieszkają daleko od tej nieruchomości. Małżonkowie K. na tej nieruchomości wypasali krowę i owce, zbierali siano. Po sprzedaży zwierząt, co nastąpiło około 2011 roku, nieruchomość ta nie jest użytkowana. Wnioskodawczyni żadnej działalności rolniczej na niej nie podejmuje. Nie hoduje zwierząt, nie potrzebuje tym samym siana.

W. K. wraz z braćmi zamierzają sprzedać ta nieruchomość, jeżeli tylko znajdzie się na nią kupiec.

(dowód: zeznania świadka H. K. nagranie 00:03:40-00:08:10 i 00:14:20-00:18:30 koperta k. 18, zeznania świadka M. K. nagranie 00:11:15-00:14:05 koperta k. 18, zeznania wnioskodawczyni nagranie 00:19:28-00:25:20 koperta k. 18 i nagranie 00:03:05-00:06:02 koperta k. 37)

Również H. K., któremu został wydzierzawiony przez W. K. udział w tej nieruchomości, nie uprawia tej ziemi.

(dowód: zeznania świadka H. K. nagranie 00:03:40-00:08:10 i 00:14:20-00:18:30 koperta k. 18, zeznania świadka M. K. nagranie 00:11:15-00:14:05 koperta k. 18, zeznania wnioskodawczyni nagranie 00:19:28-00:25:20 koperta k. 18 i nagranie 00:03:05-00:06:02 koperta k. 37)

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i skutkuje koniecznością zmiany zaskarżonej decyzji.

Wydając zaskarżoną decyzję z dnia 12 grudnia 2012 roku organ rentowy powołał się na przepis art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz. U. z 1998r Nr 7, poz. 25 ze zm.)

Przepisy art. 28 ust. 1 i ust. 2 ustawy o u.s.r. stanowią, że wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą.

Zawieszenie wypłaty dotyczy po pierwsze części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, po drugie emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w części równej 95% emerytury podstawowej – i obejmuje całość lub określony ułamek tej części świadczenia.

Stosownie do treści art. 28 ust. 3 ustawy o u.s.r. wypłata m.in. części uzupełniającej świadczenia emerytalnego ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9-11.

Zgodnie z art. 28 ust. 4 pkt 1 uznaje się natomiast, iż emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając (...)

Przepisu art. 28 ustawy o u.s.r., nie można, jak to uczynił KRUS, interpretować w oderwaniu od art. 6 pkt 1 i 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zgodnie bowiem z art. 6 pkt 1 ww. ustawy rolnikiem nie jest właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego, ale pełnoletnia osoba fizyczna, zamieszkująca i prowadząca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia. Pod pojęciem działalności rolniczej należy natomiast rozumieć działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej (art. 6 pkt 3 ustawy).

Mając powyższe na uwadze należy podkreślić, iż w kontekście zawieszenia prawa do części uzupełniającej świadczenia decydującego znaczenia nabiera fakt prowadzenia działalności rolniczej, a nie tytuł prawny do władania rzeczą.

Należy pamiętać, że tytuł własności (współwłasności), czy też posiadanie gospodarstwa rolnego nie rodzi obowiązku zawieszenia części uzupełniającej świadczenia, jeśli rolnik wykaże, że nie prowadzi działalności rolniczej. Odnosnie zaprezentowanego zagadnienia mamy do czynienia z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego. Na poparcie tego stanowiska można przytoczyć uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2004r. wydaną w sprawie II UZP 5/04, zgodnie z którą wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.) nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy (OSNP 2004/22/389). Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie III AUa 598/04, Apel.-W-wa 2005/4/16, w którym uznał, że zawieszenie wypłaty emerytury rolniczej nie dotyczy osoby jedynie posiadającej gospodarstwo rolne, ale tylko takiej osoby, która gospodarstwo rolne prowadzi i gospodarstwo to przynosi jej dochód. Przy tym wskazać należy, iż za prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym należy traktować zespół czynności, bez których dane gospodarstwo nie mogłoby prawidłowo funkcjonować (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 1988 roku, III UZP 8/88, OSNC 1988/12/166).

Przepis art. 28 ust. 4 wprowadza zatem jedynie domniemanie o charakterze wzruszalnym i właściciele gruntów mogą dowodzić, iż nie są rolnikami w rozumieniu art. 6 ust. 3 u.s.r.

Także w wyroku z 27 maja 1997 r., II UKN 145/97 (OSNAPiUS 1998 Nr 8, poz. 247) Sąd Najwyższy wypowiedział tezę, że nabycie własności gospodarstwa rolnego w drodze dziedziczenia, bez prowadzenia w nim działalności rolniczej, nie stanowi podstawy do zawieszenia wypłaty świadczeń z ubezpieczenia społecznego, zaznaczając tym samym, że dla potrzeb ustalania uprawnień rentowych czy emerytalnych rolników oraz ich wysokości, nacisk położyć należy na zbadanie faktu rzeczywistego prowadzenia działalności rolniczej.

Tymczasem jak ustalił Sąd Okręgowy ani wnioskodawczyni, ani jej mąż W. K. najpóźniej od 2011 roku, kiedy sprzedali hodowane zwierzęta, nie użytkowali rolniczo gruntów stanowiących współwłasność W., M. i H. K. i obejmujących obszar 2,05 ha. Nie tylko nie uprawiali nic na tej ziemi, ale także nie wypasali żadnych zwierząt, nie zbierali siana. Ziemia ta stanowi nieużytki. To łąka i częściowo las. Bracia planują ją sprzedać, jeżeli tylko znajdzie się kupiec. Ziemi tej nie uprawia również ani M. K. ani H. K.. Nikt z niej nie uzyskuje żadnych dochodów oraz nie korzysta z dopłat unijnych na tą nieruchomość. Wynika to z wiarygodnych w ocenie Sądu Okręgowego zeznań świadków przesłuchanych w toku sprawy oraz z twierdzeń wnioskodawczyni, iż w gospodarstwie rolnym o powierzchni 2,05 ha stanowiącym współwłasność braci K. od co najmniej 2011 roku nie jest prowadzona żadna działalność rolnicza. Jest to tym bardziej wiarygodne, skoro z uwagi na stan zdrowia zarówno B. K. jak i jej męża, wnioskodawczyni wyzbyła się wszystkich zwierząt hodowlanych, to nie miała potrzeby, aby użytkować tą nieruchomość. Można zatem zasadnie przyjąć, że ani wnioskodawczyni, ani jej małżonek co najmniej od 2011 roku nie uzyskali żadnych korzyści z tego gospodarstwa.

Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie ma znaczenia zawarta w dniu 18 kwietnia 2012 roku umowa dzierżawy, na mocy której H. K. przejął w dzierżawę udział 1/3 we własności gospodarstwa rolnego o powierzchni 2,05 ha należący do jego brata W. K.. Znaczenie natomiast ma, w ocenie Sądu Okręgowego okoliczność czy rzeczywiście nieruchomość o powierzchni 2,05 ha była użytkowana rolniczo. Mimo, iż świadkowie w swoich zeznaniach początkowo wskazywali, iż przedmiotową nieruchomość użytkuje H. K., to jednak Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom, w których wskazali, że nikt tej ziemi nie użytkuje. Jest to tym bardziej wiarygodne, biorąc pod uwagę, że H. K. mieszka w miejscowości C. oddalonej od gminy G. o około 190 km.

Uwzględniając powyższe Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawczyni B. K. i jej mąż W. K. nie prowadzili przedmiotowego gospodarstwa rolnego i nie uzyskiwali tą drogą środków utrzymania, zatem skarżąca ma prawo do świadczenia emerytalnego w pełnej wysokości.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy –Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że wnioskodawczyni B. K. jest uprawniona do wypłaty w całości części uzupełniającej emerytury rolniczej.